

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O KONTAMINANTIMA, S
KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, listopad 2018. godine

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O KONTAMINANTIMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonom o kontaminantima („Narodne novine“, broj 39/13) utvrđuju se nadležna tijela, zadaće nadležnih tijela, službene kontrole i načini postupanja te izvještavanja nadležnih tijela i Europske komisije kao i obveze službenih laboratorija i subjekata u poslovanju s hranom, za provedbu propisa Europske unije kojima je uređeno područje kontaminanata.

Službene kontrole uključujući inspektijski nadzor nad provedbom navedenoga Zakona i propisa Europske unije kojima je uređeno područje kontaminanata provodi sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva, veterinarska inspekcija i poljoprivredna inspekcija Ministarstva poljoprivrede te službeni veterinari sukladno propisima kojima je uređen djelokrug i ovlasti sanitarne inspekcije, veterinarske inspekcije i poljoprivredne inspekcije, te službene kontrole hrane i hrane za životinje, dok upravni nadzor nad provedbom navedenog Zakona i propisa Europske unije kojima je uređeno područje kontaminanata obavljaju Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo poljoprivrede, svako u svom djelokrugu.

Nadležnosti provođenja politike sigurnosti hrane određene su člankom 4. Zakona o hrani („Narodne novine“ br. 81/13, 14/14, 30/15) između Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravstva. Ministarstvo zdravstva nadležno je tijelo za uspostavu i vođenje politike sigurnosti hrane unutar područja kontaminanata u hrani dok je Ministarstvo poljoprivrede nadležno tijelo za provođenje službenih kontrola koje obavljaju veterinarska i poljoprivredna inspekcija Ministarstva poljoprivrede.

Nacionalnim programom reformi za 2018. utvrđene su mjere za jačanje konkurentnosti gospodarstva i unaprjeđenje poslovnog okruženja (mjera 4.1. i 4.1.1.) te s njima u vezi mjera „Objedinjavanje gospodarskih inspekcija“, kao temelj za učinkovitije obavljanje inspektijskih poslova, koji se sada obavljaju u središnjim tijelima državne uprave, u konkretnom slučaju inspektijskih poslova koji se obavljaju u Ministarstvu zdravstva i Ministarstvu poljoprivrede.

Obzirom da poslove inspektijskih nadzora odnosno službenih kontrola iz nadležnosti sanitarne inspekcije Ministarstva zdravstva odnosno veterinarske inspekcije i poljoprivredne inspekcije Ministarstva poljoprivrede od 1. siječnja 2019. godine preuzima Državni inspektorat, potrebno je izmijeniti odredbe Zakona o kontaminantima („Narodne novine“, broj 39/13) potrebno je preciznije razdvojiti nadležnosti provedbe politike sigurnosti hrane od nadležnosti provedbe službenih kontrola.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Prema odredbi članka 204. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18) zakon se može donijeti po hitnom postupku, kada to zahtijevaju osobito opravdani razlozi, koji u prijedlogu moraju biti posebno obrazloženi.

Nacionalnim programom reformi 2018. utvrđena je reformska mjera objedinjavanja inspekcija u Državnom inspektoratu kao temelj za učinkovitije obavljanje inspekcijskih poslova, koji se sada obavljaju u središnjim tijelima državne uprave.

Sukladno članku 204. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18.) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, u cilju izbjegavanja pojave pravnih praznina u postupanju inspekcijskih službi u sklopu Državnog inspektorata od 1. siječnja 2019. godine, u svrhu osiguravanja pravilnog, učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja državne uprave u upravnim područjima koje je Državni inspektorat preuzeo od pojedinih središnjih tijela državne uprave, a što su osobito opravdani razlozi za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovoga Zakona dostavlja se Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o kontaminantima, s obrazloženjem.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O KONTAMINANTIMA

Članak 1.

U Zakonu o kontaminantima („Narodne novine“, broj 39/13) u članku 3. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„(1) Nadležno tijelo za vođenje politike u području kontaminanata, te provedbu upravnih i stručnih poslova prema odredbama ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona je ministarstvo nadležno za zdravstvo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(2) Nadležno tijelo za provedbu inspekcijskog nadzora, odnosno službenih kontrola prema odredbama ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona je Državni inspektorat.“

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavci 4. i 5. postaju stavci 3. i 4.

Članak 2.

Članak 4. mijenja se i glasi:

„(1) Ministarstvo u području kontaminanata uređuje politiku sigurnosti hrane, prati i usklađuje zakonodavstvo, te izrađuje smjernice za planove inspekcijskih nadzora, odnosno službenih kontrola.

(2) Državni inspektorat donosi i provodi planove inspekcijskih nadzora, odnosno službenih kontrola na temelju procjene rizika, a koji obavezno moraju sadržavati i planove monitoringa sukladno članku 9. Uredbe (EZ) br. 1831/2003., te uzimajući u obzir smjernice Ministarstva

(3) Financijska sredstva za provedbu planova iz stavka 2. ovoga članka osigurava Državni inspektorat.

(4) Izvješćivanje o provedenim monitorinzima, inspekcijskim nadzorima, odnosno službenim kontrolama iz stavaka 2. ovoga članka provodi se sukladno posebnim propisima kojima su uređene službene kontrole hrane.“

Članak 3.

U članku 5. stavcima 1. i 2. riječi: „nadležnim tijelima“ zamjenjuju se riječima „Državnom inspektoratu“.

Članak 4.

Članak 6. mijenja se i glasi:

„(1) Inspekcijski nadzor, odnosno službene kontrole nad provedbom ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona obavljaju sanitarni inspektori, veterinarski inspektori i poljoprivredni inspektori Državnog inspektorata sukladno propisima kojima je uređen djelokrug i ovlasti

Državnog inspektorata, te službene kontrole hrane (u daljnjem tekstu: osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola).

(2) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona obavlja Ministarstvo“

Članak 5.

U članku 7. u stavku 15. riječi: „nadležno tijelo“ zamjenjuju se riječima: „Državni inspektorat“.

Stavak 17. briše se.

Članak 6.

U članku 9. stavak 4. mijenja se i glasi

„(4) Na zahtjev Državnog inspektorata laboratoriji su obavezni izdati izvješća o provedenim analizama službenih uzoraka na način i u obliku u kojem to od njih traži Državni inspektorat.“

Članak 7.

U cijelom tekstu zakona riječi: „ministar nadležan za zdravlje“ u odgovarajućem padežu zamjenjuju se riječima: „ministar nadležan za zdravstvo“ u odgovarajućem padežu.

Članak 8.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2019. godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članke 1. i 2.

Obzirom da poslove inspekcijskih nadzora odnosno službenih kontrola iz nadležnosti sanitarne inspekcije Ministarstva zdravstva odnosno veterinarske inspekcije Ministarstva poljoprivrede od 1. siječnja 2019. godine preuzima Državni inspektorat, nužne su odgovarajuće izmjene članka 3. i 4. Zakona.

Nadležnosti provođenja politike sigurnosti hrane određene su člankom 4. Zakona o hrani („Narodne novine“ br. 81/13, 14/14, 30/15) između Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravstva. Ministarstvo zdravstva nadležno je tijelo za uspostavu i vođenje politike sigurnosti hrane unutar područja kontaminanata u hrani dok je Ministarstvo poljoprivrede nadležno tijelo za provođenje službenih kontrola koje obavljaju veterinarska i poljoprivredna inspekcija Ministarstva poljoprivrede.

Uz članke 3. do 6.

Obzirom da poslove inspekcijskih nadzora odnosno službenih kontrola iz nadležnosti sanitarne inspekcije Ministarstva zdravstva odnosno veterinarske inspekcije Ministarstva poljoprivrede od 1. siječnja 2019. godine preuzima Državni inspektorat, nužne su odgovarajuće izmjene članka 5., 6., 7. i 9. Zakona.

Uz članak 7.

Izvršeno je usklađivanje naziva središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zdravstvo, kao i naziva čelnika istog tijela.

Uz članak 8.

Ovim člankom određuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 3.

(1) Nadležna tijela za provedbu ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona su ministarstvo nadležno za zdravlje i ministarstvo nadležno za poljoprivredu, svako u svom djelokrugu.

(2) Za provedbu posebnih stručnih poslova i savjetovanja nadležnih tijela iz stavka 1. ovoga članka ministar nadležan za zdravlje i ministar nadležan za poljoprivredu mogu ovlastiti pravne osobe s javnim ovlastima i druge javne ustanove.

(3) U slučaju ovlašćivanja iz stavka 2. ovoga članka, nadležno tijelo koje provodi postupak ovlašćivanja mora o tome u roku od 15 dana od dana ovlašćivanja izvijestiti drugo nadležno tijelo.

(4) Ministar nadležan za zdravlje uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu ovlašten je donijeti pravilnike, naredbe i naputke za provedbu pravno obvezujućih akata Europske unije donesenih na temelju uredbi iz članka 1. ovoga Zakona.

(5) U slučaju posebnih okolnosti pojave kontaminanata u hrani koji nisu definirani Uredbom (EZ) br. 1881/2006, a koji ugrožavaju ili mogu ugrožavati javnozdravstveni interes ministar nadležan za zdravlje, uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu može odrediti i druge mjere i radnje te donijeti i druge provedbene propise koji nisu utvrđeni ovim Zakonom.

Članak 4.

(1) Nadležna tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona u provedbi uredbi iz članka 1. ovoga Zakona planiraju i osiguravaju provedbu monitoringa određenih kontaminanata i druge službene kontrole.

(2) Nadležna tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona, svako u svom djelokrugu, donose planove službenih kontrola na temelju procjene rizika, a koji obavezno moraju sadržavati i planove monitoringa sukladno članku 9. Uredbe (EZ) br. 1881/2006.

(3) Nadležna tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona provode službene kontrole i/ili monitoringe kontaminanata koji nisu propisani u uredbama iz članka 1. ovoga Zakona, a mogu predstavljati potencijalni rizik za zdravlje ljudi u smislu članka 4. Uredbe (EEZ) br. 315/93.

(4) Financijska sredstva za provedbu planova iz stavka 2. ovoga članka nadležna tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona osiguravaju u državnom proračunu, svako za svoj djelokrug.

(5) Nadležna tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona svako u svom djelokrugu izrađuju izvješća o provedenim monitorinzima i službenim kontrolama iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.

(6) Ministarstvo nadležno za zdravlje obavezno je dostavljati izvješća iz stavka 5. ovoga članka ministarstvu nadležnom za poljoprivredu.

(7) Izvješćivanje Europske komisije i Europske agencije za sigurnost hrane (u daljnjem tekstu: Agencija) u svrhu provedbe uredbi iz članka 1. ovoga Zakona obavlja ministarstvo nadležno za poljoprivredu.

Članak 5.

(1) Subjekt u poslovanju s hranom obavezan je Državnom inspektoratu, odnosno osobama iz članka 6. stavka 1. ovoga Zakona omogućiti provođenje nesmetanog nadzora objekta i poslovanja te uvid u svu dokumentaciju uključujući i elektronički dostupnu dokumentaciju vezanu za provedbu uredbi iz članka 1. ovoga Zakona.

(2) Subjekt u poslovanju s hranom obavezan je Državnom inspektoratu, odnosno osobama iz članka 6. stavka 1. ovoga Zakona koji provode službene kontrole staviti na raspolaganje potrebne količine hrane i sirovina kako bi se uzorkovanje provelo u skladu s uredbama iz članka 1. ovoga Zakona.

(3) Osim obveza propisanih člankom 1. Uredbe (EZ) br. 1881/2006, subjekt u poslovanju s hranom koji uvozi, prerađuje, proizvodi hranu ili obavlja djelatnost veleprodaje hrane obavezan je provoditi interne kontrole poslovanja prema procjeni opasnosti, uključujući i izradu plana uzorkovanja na kontaminante propisane Uredbom (EZ) br. 1881/2006, sukladno opsegu i vrsti svog poslovanja.

Članak 6.

(1) Službene kontrole uključujući inspektijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona obavljaju sanitarni inspektori, veterinarski inspektori, službeni veterinari te poljoprivredni inspektori sukladno propisima kojima je uređen djelokrug i ovlasti sanitarne inspekcije, veterinarske inspekcije i poljoprivredne inspekcije, te službene kontrole hrane i hrane za životinje (u daljnjem tekstu: osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola).

(2) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i uredbi iz članka 1. ovoga Zakona obavljaju nadležna tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona, svako u svom djelokrugu.

Članak 7.

(1) Osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola koje provode službene kontrole iz članka 6. ovoga Zakona, svaka u svom djelokrugu, obvezne su provoditi uzorkovanja sukladno uredbama iz članka 1. ovoga Zakona.

(2) Osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola obvezne su za svaki nesukladan uzorak postupiti sukladno mjerama iz članka 8. ovoga Zakona, mjerama iz Uredbe (EZ) br. 882/2004, odnosno mjerama propisanim posebnim propisom o organizaciji službenih kontrola hrane i hrane za životinje.

(3) Za svaki službeni uzorak čije količine kontaminanata prelaze najviše dopuštene količine iz Uredbe (EZ) br. 1881/2006 uzimajući u obzir mjernu nesigurnost osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola dužna je postupiti prema odredbama posebnog propisa koji uređuje sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF sustav).

(4) Službeni uzorci uzeti u svrhu provedbi uredbi iz članka 1. ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona moraju biti dostavljeni u ovlaštene službene i/ili referentne laboratorije za hranu i hranu za životinje.

(5) U iznimnim slučajevima, službeni uzorci uzeti u svrhu provedbi uredbi iz članka 1. ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, mogu biti dostavljeni i u druge laboratorije u Republici Hrvatskoj koji posjeduju metode za potrebne analize.

(6) Osim laboratorija iz stavaka 4. i 5. ovoga članka, za analizu službenih uzoraka na određene parametre za koje ne postoji laboratorij u Republici Hrvatskoj, mogu se koristiti akreditirani laboratoriji izvan Republike Hrvatske.

(7) U slučaju iz stavaka 5. i 6. ovoga članka, ministar nadležan za zdravlje i ministar nadležan za poljoprivredu ovlašteni su naputkom, svaki u svom djelokrugu, odrediti laboratorij za provedbu analiza.

(8) U zapisnik o uzorkovanju osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola obvezne su navesti traženi parametar, odnosno parametre pretrage u skladu s uredbama iz članka 1. ovoga Zakona.

(9) Osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola obvezne su subjekta u poslovanju s hranom koji je hranu stavio na tržište Republike Hrvatske i subjekta u poslovanju s hranom koji je hranu učinio dostupnom krajnjem potrošaču u Republici Hrvatskoj, odnosno subjekta u poslovanju s hranom koji uvozi hranu u Republiku Hrvatsku obavijestiti u roku od 72 sata u kojem laboratoriju se obavlja analiza uzetih uzoraka hrane kako bi stranka mogla dobiti svoj uzorak nakon homogenizacije za potrebe dodatnog stručnog mišljenja.

(10) Subjekt u poslovanju s hranom koji je hranu stavio na tržište Republike Hrvatske i subjekt u poslovanju s hranom koji je hranu učinio dostupnom krajnjem potrošaču, odnosno subjekt u poslovanju s hranom koji uvozi hranu u Republiku Hrvatsku, ako želi uzorak za dodatno stručno mišljenje, isti mora zatražiti od laboratorija u roku od pet radnih dana računajući od dana zaprimanja obavijesti iz stavka 9. ovoga članka. Laboratorij mu mora dati uzorak za dodatno stručno mišljenje u zatraženom roku od tri radna dana.

(11) Jedan primjerak zapisnika iz stavka 8. ovoga članka ostavlja se stranki po završetku uzorkovanja.

(12) Službeni uzorak se mora dostaviti u laboratorij u roku od 72 sata od provedbe uzorkovanja, osim u slučaju provedbe Uredbe (EZ) br. 1882/2006 kada uzorak mora biti dostavljen u roku od 24 sata.

(13) Nakon provedene analize hrane koja se radi iz homogeniziranih uzoraka kako to propisuju uredbe iz članka 1. ovoga Zakona za daljnje postupanje mjerodavan je rezultat analize, ako se stranka odrekla prava na dodatno stručno mišljenje.

(14) Ako se rezultati analize uzorka subjekta u poslovanju s hranom za dodatno stručno mišljenje razlikuju od rezultata analize službenog uzorka, subjekt u poslovanju s hranom je

obvezan rezultate analize uzorka za dodatno stručno mišljenje predložiti osobi ovlaštenoj za provedbu službenih kontrola u roku od 15 radnih dana od dana uzimanja uzorka. U tom slučaju po proteku 15 radnih dana od dana uzorkovanja treći homogeni uzorak dobiven iz homogeniziranog uzorka poslat će se službenim putem iz laboratorija koji je proveo homogenizaciju u jedan od referentnih laboratorija u Republici Hrvatskoj ili u državi članici Europske unije. U ovom slučaju rezultat trećeg homogenog uzorka je mjerodavan za daljnje postupanje.

(15) Troškove uzorkovanja i provođenja analiza iz ovoga članka snosi nadležno tijelo, osim u slučaju da se analizom dokaže prekoračenje propisanih najvećih dopuštenih količina kontaminanta u hrani kada troškove snosi subjekt u poslovanju s hranom koji je istu proizveo ili uvezo. Iznimno, za provedbu uzorkovanja i analiza hrane na ispitivanje kontaminanta pri uvozu iz trećih država naplata troškova vrši se po posebnom propisu. Troškove daljnjeg dokazivanja trećeg homogenog uzorka snosi subjekt u poslovanju s hranom ako je rezultat te analize dokazao zdravstvenu neispravnost.

(16) O troškovima analize službenih uzoraka hrane osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola donosi rješenje.

(17) Osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola obvezne su nadležnim tijelima iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona dostavljati izvješća o provedenim službenim kontrolama i uzetim uzorcima u skladu s rokovima i na način propisan uredbama iz članka 1. ovoga Zakona, preporukama Europske komisije propisanim obrascima Agencije te, ako je primjenjivo, u skladu s naputkom iz članka 3. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 9.

(1) Službeni laboratoriji iz članka 7. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona u koje su dostavljeni službeni uzorci na analizu obvezni su pripremu, analizu uzoraka kao i iskazivanje rezultata provesti u skladu s uredbama iz članka 1. ovoga Zakona.

(2) Laboratoriji iz stavka 1. ovoga članka obvezni su obavijestiti i službenu osobu koja je provela uzorkovanje o činjenici da je stranka preuzela uzorak za dodatno stručno mišljenje.

(3) Laboratoriji iz stavka 1. ovoga članka obvezni su odmah po završetku analize dostaviti analitičko izvješće službenoj osobi koja je provela uzorkovanje, u skladu s naputkom iz članka 3. stavka 4. ovoga Zakona. U slučaju analiza uzoraka uzorkovanih na graničnom prijelazu ili drugom mjestu ulaska u Republiku Hrvatsku definiranim posebnim propisom rok za dostavu analitičkih izvješća ovlaštenim službenim osobama je najduže 15 radnih dana od dana uzorkovanja.

(4) Na zahtjev nadležnih tijela iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona laboratoriji iz stavka 1. ovoga članka obvezni su izdati izvješća o provedenim analizama službenih uzoraka na način i u obliku u kojem to od njih nadležna tijela traže.

(5) Laboratoriji su obvezni čuvati homogenizirani uzorak kojemu je prvom analizom utvrđena nesukladnost u prikladnim uvjetima najmanje tri mjeseca.